

begrundes i de virkelige økonomiske Forhold, og som kan være i Strid med de Love, som gælder for andre Erhverv.

I hele denne Situation betragter jeg det som en Ulykke, at der er en saa nøje Forbindelse imellem Arbejdernes faglige og deres politiske Organisation. Det virker ikke blot hemmende derved, at denne nøje Forbindelse virker hindrende for Arbejdernes Handlefrihed i politisk Henseende, men ogsaa derved, at det bliver Arbejderne, der kommer til at betale for Socialdemokratiets Forsyndelser. Det er, ikke altid, men dog meget ofte, uheldigt, naar et Erhvervs faglige Tillidsposter sammenblandes med de politiske. Det ærede Medlem Hr. Pinstrup har jo for nylig i sin Tale over Mottoet: Agrarer i alle Partier, forener eder, vist, hvor vanskeligt det er paa dette Omraade at skelne. Men disse Vanskeligheder bør intet Øjeblik afskrække Regeringen fra stedse at have dette for Øje: ikke at lade Arbejderne betale Socialdemokratiets Gæld.

Naar der ikke altid er fuld og hel Overensstemmelse mellem vor Opfattelse og Regeringens Opfattelse af flere af disse Spørgsmaal, hvor et fælles Grundsynspunkt ellers kunde lade formode, at en saadan Overensstemmelse maatte være til Stede, tror jeg det skyldes, at Venstre i Betragtningen af disse Spørgsmaal ikke er tilstrækkelig nuanceret. Naar Venstre vil forlænge vort Bolværk mod Socialismen og Socialdemokratiet, skal de naturligvis være velkomne. Ingen er stærkere Modstandere af Socialismen end vi. Men det forhindrer os ingenlunde i at se, at der under de fleste Socialdemokrater stikker en Arbejder, som har Krav paa menneskelig Forstaaelse, og som det maa være en naturlig Opgave for os at søge at vindé for vor almindelige Samfundsopfattelse. Lad mig tage et Eksempel, nemlig Fagforeningerne. Ingen vil være ivrigere end det konservative Parti for at hindre, at disse Organisationer gør sig til en Stat i Staten, der føler sig stærk nok til og berettiget til at terrorisere Arbejdetsfriheden. Men det forhindrer os ikke i at se disse Organisationers Berettigelse, ja, Nødvendigheden af deres Eksistens. Jeg er nær ved at betragte disse Fagforeninger som en god, en solid konservativ Garanti. Vi vil gerne medvirke til en Lovgivning mod Krænkelser af Arbejdets Frihed; men under Udformningen af en saadan Lovgivning vil vi være meget varsomme med at angribe det sunde og gavnlige Kammeratskab, som er en Livsværdi, som Arbejderne har tilført det moderne Samfund, og som efter

min Mening er ved at være en af Bærepilerne i dette Samfund under dets videre Udvikling.

Det lykkedes jo desværre ikke Rigsdagens Partier i sidste Samling at naa til Enighed om forsøgsvis at antage de positive Erhvervsforslag, som det konservative Folkeparti havde Æren af at fremføre i denne Sal. Man foretrak at give op paa dette Omraade. Alle Partier har efter min Opfattelse Skyld i dette daarlige Resultat, og heller ikke det konservative Folkeparti kan sige sig fri herfor. Men den Fejl, vi begik, var en Troskyldighedens Fejl; vi var naive. Paa vort politiske, troskyldige Søkkort stod ikke indskrevet eller indtegnet det politiske Rev, som Venstrepartiet lod skyde op foran vor Skude. Det kan bebrejdes os, at vi var for tillidsfulde og for troskyldige. Jeg tror, at Erfaringen vil lære os paa Forhaand at tro paa, at der altid vil være Rev paa Vejen fremad. Men jeg tror ogsaa, at alle Partier her i Rigsdagen har Grund til at beklage den Udgang, denne Sag fik. Der er ingen Tvivl om, at den Partistrid, der i dette som i saa mangfoldige andre Tilfælde lammede Rigsdagens Arbejdskraft, her som paa mange andre Omraader er kunstig, og at den paa ingen Maade er i Overensstemmelse med, hvad Befolkningen føler overfor disse Spørgsmaal. Der er ude i Landet paa ingen Maade den Modsætning, som findes her i Rigsdagen. Og jeg er sikker paa, at hvis Rigsdagens Partier lod være med, i saa høj Grad som Tilfældet er, altid at skæve til Agitationen og lod sine Handlinger være bestemt af Hensynet til Nødvendigheden af i en Tid som denne at samles om praktiske Foranstaltninger, i Stedet for at frygte for, hvilke Fordele en Opgivelse af det ene eller det andet Partiprogrampunkt kunde byde Modstanderne, vilde det føre til, at mange Spørgsmaal, som vi nu maa lade ligge, vilde blive løst uden Skade for nogen og utvivlsomt til stor Tilfredshed ude i Befolkningen og til Øgelse af Befolkningens Tilfredshed med Rigsdagen. For mig staar det saaledes, at det, Befolkningen har Brug for, ja tørster efter i denne Situation, det er et Førerskab — et Førerskab, der kan samle de modstaaende Interesser i en Generalnævner. Befolkningen ønsker ikke Strid, men Arbejdetsfred og Arbejdsmulighed. For den er det nationale Arbejdsfællesskab en større Værdi end selv den største Partitriumf. Men Sandheden er, at den danske Rigsdag ikke har kunnet samle sig til et saadant Førerskab. Jeg siger ikke dette som nogen Bebrejdelse; men jeg siger det som en Kends-